

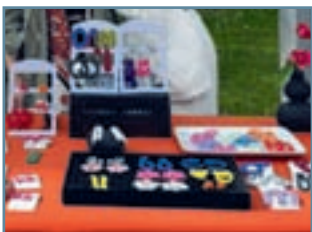
26. travnja 2024.

broj 198

KU ZI S!!

LIST ZA MLADEŽ

8

PREDSTAVLJAMO

TRI SUBOTIČKE KREATIVKE

10

TEMA

STIPENDIJE ZA STUDENTE

14

GLAZBA

IGOROVA FUNK MAŠINA

19

PSIHOLOGIJA

NEZDRAVI VS. ZDRAVI ODNOS

FOTO MJESECA

Učenici iz Srijema

u Primorsko-goranskoj županiji

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Mirjana Trkulja

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Zamjenik urednice: Davor Bašić Palković

Suradnici: Sara Žurovski, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Milijana Nimčević,

Marija Antonela Kanelić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Dinamični travanj

Još uvijek traje travanj, mjesec uzbudljivih događaja, što se lako uočava i po sadržaju ovog broja. Učenici Gimnazije *Svetozar Marković*, koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, proveli su četiri dana u Zagrebu a u okviru projekta *Moderna tradicija*. Cilj njihovog posjeta bio je upoznati se s vršnjacima iz I. gimnazije u Zagrebu i izraditi kreativne uratke za prezentaciju na humanitarnom sajmu *Kap dobrote*.

Osim toga, ovog mjeseca su učenici osmih razreda, koji pohađaju cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku i izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, boravili na *Malom maturalcu* u Zagrebu, Sinju, Splitu i Trogiru, dok su maturanti Gimnazije *Svetozar Marković* i Medicinske škole iz Subotice, koji također nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku, boravili na maturalnom putovanju u Mostaru, Međugorju i Sarajevu. O maturalcima možete pročitati više na narednim stranicama, a po fotografijama i reakciji s društvenih mreža možemo reći da su mladi veoma zadovoljni ovim putovanjima. Spomenute aktivnosti učenika predstavili smo i na našem Instagramu ([kuzis.casopis](#)) koji ste, nadamo se, već »zapratili«.

Ipak, iako su ti dani bili ispunjeni radošću, ne možemo zanemariti činjenicu da se pred učenicima nalaze ozbiljne obveze i važne odluke koje ih očekuju za samo nekoliko tjedana, pri upisu u srednju školu ili fakultet. Osjećaji straha i nesigurnosti normalni su suputnici u ovom periodu. Važno je prihvatiti ih kao dio procesa i pronaći načine kako se nositi s njima. Potražite podršku obitelji i prijatelja kad vam zatreba. U tim trenucima male geste ljubavi poput toplih riječi, zagrljaja ili ohrabrenja mogu značiti sve.

Osim maturalnih izazova, promjenljivog travanjskog vremena, proteklog Uskrsa, ekskurzija, nastavnih priprema i »otvorenih vrata« škola, travanj je obilježen i Međunarodnim danom studenata u Srbiji (o kojemu pišemo u ovom broju), dok nas za koji dan očekuje Međunarodni praznik rada – 1. svibanj koji je ustanovljen 1889. godine, a o kojemu ćete imati priliku čitati više u sljedećem izdanju *Kužiša?!*. U ovom broju pišemo i o studentskim stipendijama, duhovnoj obnovi s don **Davidom Leskovarom**, nagradama na natječaju ZKVH-a, a kao i uvijek, donosimo korisne i interesantne teme iz rubrike psihologije, glazbe, mode, gaminga, kao i najave događaja i preporuke knjige, filma i glazbe.

Želimo vam ugodan svibanj, uz napomenu da vrijeme može imati veliki utjecaj na motivaciju i disciplinu, posebno kada se treba zatvoriti unutar četiri zida i učiti. Ipak, upornost se uvijek isplati. Stoga ostanite fokusirani i hrabro koračajte prema svojim ciljevima!

Zabava i ljepote Hrvatske

Učenici osmog razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku, kao i učenici izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, bili su na nezaboravnoj ekskurziji – *Malom maturalcu*. Posjetili su Zagreb, Split, Sinj i Trogir. Generacija koja dolazi iz različitih krajeva – Subotice, Đurđina, Monoštora, Berega, Sonte, Vajske, Plavne – spojila se kako bi zajedno istražila ljepote Hrvatske.

Njihovo putovanje započelo je posjetom Zagreba i boravkom kod srdačnih domaćina u Učeničkom domu *Marije Jambrišak*. Tijekom drugog dana ekskurzije učenici su proveli ugodno vrijeme u raznolikim aktivnostima. Posjetili su Zoološki vrt, Tehnič-

Četvrti dan ekskurzije donio je učenicima još jednu priliku za istraživanje – ovaj put rive Splita i Trogira. Smješteni kod gostoljubivih domaćina, učenici su uživali u posljednjim trenucima nezaboravnog *Malog maturanca*.

Ova ekskurzija je bila izvanredna prilika da mladi upoznaju bogatu kulturnu baštinu Hrvatske, kao i da uspostave veze s vršnjacima iz različitih krajeva regije.

Putovanje je podržano kroz organizaciju prijevoza od HPD-a *Bela Gabrić* i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

K. U.

ko-tehnološki muzej *Nikole Tesle*, te se oduševili Muzejom iluzija prije šetnje gradskim središtem.

Nastavak boravka kod domaćina u Zagrebu obilježio je i drugi dan, dok je treći dan ekskurzije bio rezerviran za avanture u Splitu. Osim razgledavanja Splita, učenici su u Sinju posjetili Muzej *Sinjske alke*, Franjevački muzej te crkvu Gospe Sinjske. Prijateljski prijem dočekao ih je i u učeničkom domu u Splitu na čelu s ravnateljem **Mladenom Kamenjarinom**.

Nezaboravna ekskurzija

Učenici četvrtog razreda subotičke Srednje medicinske škole i Gimnazije *Svetozar Marković* koji pohađaju cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku doživjeli su nezaboravnu ekskurziju iliti *Veliki maturalac* kroz krajeve Bosne i Hercegovine. Smješteni u udobnosti Učeničkog doma *Dompes* u Mostaru, učenici su prva dva dana proveli istražujući grad Mostar, s njegovim poznatim Starim mostom i živopisnom starom gradskom jezgrom. Nakon toga put ih je odveo do Međugorja, svjetski poznatog mjesta hodočašća, gdje su i posjetili jedno od najpoznatijih svetišta. Posjetili su i izvor rijeke Bune koji se nalazi blizu sela Blagaj, a koji je poznat po svojoj ljepoti i kristalno čistoj vodi koja dolazi iz špilje pod stijenom visokom oko 200 metara.

Trećeg dana njihova avantura dovela ih je do glavnog grada Bosne i Hercegovine – Sarajeva, grada bogate povijesti i kulture. Učenici su istraživali znamenitosti ovog prelijepog grada, divili se arhitekturi i atmosferi Baščaršije, te naučili o povijesnom značaju ovog dijela grada.

Posebni trenutci ovog putovanja zabilježeni su fotografijama koje će ostati trajna

uspomena na maturalac. Osim predivnih slika, stigle su nam i informacije o zadovoljstvu maturanata ovom ekskurzijom, dokazujući da su sada spremni za nove izazove. Želimo im sreću u svim obvezama pred završetak srednjoškolskog školovanja, kao i u budućim koracima prema daljem školovanju ili zapošljavanju. U *Kužišu?! uskoro očekujte tradicionalne priče s ovogodišnjim maturantima...*

K. U. /

Foto: Obrazovanje na hrvatskom jeziku u Srbiji

Dobar temelj za budućnost

Duhovna obnova na temu »Teologija tijela«, koju je vodio don **David Leskovar**, salezijanac i studentski kapelan iz Zagreba, održana je od 12. do 14. travnja na župi sv. Roka u Subotici. Obnova je počela svetom misom nakon koje je don David održao uvodno predavanje u kojemu je mladima objašnjeno što je to teologija tijela, kao i kada i kako je nastala. Pojam je svijetu donio sv. **Ivan Pavao II.** On je ovu temu predstavio u 129 kratkih kateheza održanih između rujna 1979. i studenog 1984. godine. Papa je Crkvi i svijetu ponudio bogato biblijsko promišljanje o smislu ljudskog utjelovljenja, osobito s obzirom na spolnost.

U subotu su uslijedila još dva predavanja don Davida u kojima se govorilo o Božjem planu za svakoga pojedinca i o grješnosti čovjeka i pozivu na svetost.

Između predavanja mladi su imali rad u grupama u kojemu su razmatrali tekst jednog psalma, svetu misu i slobodno vrijeme za dalji razgovor i druženje.

Svjedočenje bračnog para

U subotu uvečer je održano klanjanje koje je animirala zajednica *Proroci*, a u nedjelju nakon zajedničke mise mladi su imali priliku prisustvovati svjedočenju bračnog para **Petra i Anite Anišić**. Oni su govorili o svojem iskustvu predbračne i bračne čistoće, naglasivši kako će svaki mladi par imati sigurno drukčije iskustvo, no da se ipak nadaju da će njihovo svjedočenje biti od pomoći.

S mladima je tijekom duhovne obnove bio prisutan i vlč. **Dušan Balažević**, povjerenik za mlade Subotičke biskupije s kojim su mladi nakon obnove

imali priliku podijeliti dojmove i razgovarati o budućim aktivnostima. Iako je nekolicina mladih koji su bili prisutni na duhovnoj obnovi već bilo donekle upoznato s temom teologija tijela, o kojoj su često slušali ili čak uživo gledali predavanja don **Damira Stojića**, svatko je napomenuo kako im je obnova s don Davidom dala dojam kao da temu prvi put slušaju.

Dojmovi mladih

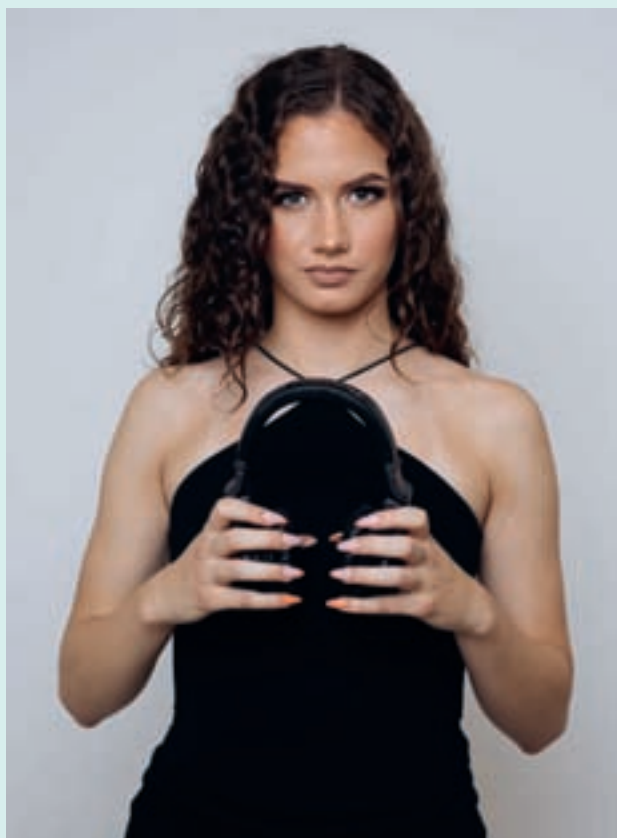
David Kozma: »Iako sam ranije već slušao o ovoj temi, i dalje sam bio izuzetno iznenađen don Davidovim izlaganjem, jer je sve zvučalo poznato, ali istovremeno potpuno novo. Don Davida bih mogao slušati satima bez prestanka. Njegov način predavanja mladima je izuzetno zanimljiv i poučan. Tema teologije tijela se smatra kao nešto prljavo i privatno, ali ja smatram da svi vjernici, pogotovo mladi koji žele stupiti u brak, mogu mnogo toga naučiti iz ove teme. Bog naša tijela nije stvorio kao prljavo i grješno već je to naš kriv pogled na ovu temu. Dojmovi su samo pozitivni te jedva čekam sljedeću duhovnu obnovu, jer zaista osjećam da sam obnovio svoj duh i obogatio ga novim vidicima«.

Ana Rukavina: »Ovo mi nije bilo prvi put slušati o teologiji tijela, već ranije sam bila zainteresirana za ovu temu te sam slušala predavanja don Damira Stojića. Don David mi se kao predavač jako svidio zbog svoje iskrenosti, želje da svatko od prisutnih bude svjestan važnosti teme o kojoj se govori, ali i o njejoj ljepoti. Najveći dojam s ove duhovne obnove na mene je ostavilo animirano klanjanje koje je upotpunilo do kraja svaku riječ koju smo čuli toga dana. Smatram da su ovakve teme veoma bitne za mlade. Ovakva duhovna obnova za mene je uvijek dobar temelj za budućnost te ću rado ponovno sudjelovati na ovakvim događajima«.

Lucija Horvacki

»Nebo je granica — što znači, nema granica«

Devetnaestogodišnja **Petra Buljovčić** živi na Paliću, a od 2020. bavi se DJ-ingom. Posao DJ-a prije svega gleda kao terapiju i za nju je to ostvarenje sna. Jedina mana ovog posla bila bi neispavanost, ali kako kaže, to je mizerno u odnosu na sreću koju osjetiti dok se drugi ljudi zabavljaju uz glazbu koju pušta. U budućnosti bi željela biti na stage-u gdje će puštati svoju glazbu, u žanru house, tech house, pa možda i tehno.

KUŽIŠ?! Kako i kada si došla na ideju da se baviš DJ-ingom?

Želju da postanem DJ dobila sam s 12 godina kada sam bila na 18. rođendanu svoje sestre i gledala u DJ-a koji je tada puštao glazbu. Bila sam oduševljena posmatrajući ga kako pravi prijelaze pjesama i kako masa euforično reagira na to. Tada sam poželjela da nekada doživim taj osjećaj. Ipak, djelovalo mi je nezamislivo da postanem DJ, pa nikome nisam ni govorila za želju koja je vremenom utihnula u meni. Sve je bilo tako do čuvene 2020. godine i karantina. Silna dosada je uspjela ponovno probuditi želju za postankom DJ-a. Šest mjeseci je trajalo učenje u teoriji kako se radi na DJ kontroleru i naučila sam ga koristiti bez da sam ga ikad opipala.

Rekla sam to mom tati koji se oduševio i odmah me podržao. Kupio mi je moj prvi kontroler Pioneer DDJ 400. Vježbala sam godinu dana, a da nisam odradila ni jednu žurku. Smatrala sam da nisam dovoljno spremna za rad. Moj tata je odlučio to prekinuti tako što je zakazao da radim 18. rođendan u lokalu *Castrvm* koji drži. Odmah sam se usprotivila i rekla kako nisam spremna, ali on nije odustajao. Na dan rođendana sam imala najveću tremu ikada, a svaki gost koji je ušao ju je samo dodatno povećavao. Tresla sam se sve dok nisam vidjela da ljudi zapravo igraju i da im se sviđa izbor pjesama koje puštam. Na kraju sam čak dobila i aplauz koji ću pamtit i zauvijek. Odmah nakon tog rođendana sam krenula vježbati još više i organizirala sam svoju prvu žurku u *Castrvmu* koja je također prošla odlično. Prvi poziv za rad bio je u *Flare baru*. Preporučio me je moj drug i kolega **DJ Krčo** koji mi je dosta pomagao u početku, od davanja savjeta do prosljeđivanja glazbe.

KUŽIŠ?! Koliko često imaš nastupe i kako izgleda priprema?

Nastupe imam uglavnom dva ili tri puta tjedno. Sama priprema za njih traje svakodnevno. Veoma je bitno pratiti novu glazbu koja izlazi. Trudim se dodatno poraditi na tehnici, te sam krenula na sate u DJ školi koju drži **Vladimir Ačić**.

KUŽIŠ?! Je li teško pratiti današnje glazbene trendove i što današnja omladina najviše sluša?

Praćenje današnjih trendova nije teško ukoliko se svakodnevno sluša glazba. Današnja omladina najviše sluša komercijalnu glazbu, ali također vole čuti hitove 2000-ih koje su moja omiljena era u domaćoj glazbi.

KUŽIŠ?! Kako provodiš svoje slobodno vrijeme i koju glazbu najviše voliš slušati?

Svoje slobodno vrijeme provodim tako što treniram, vozim bicikl, izlazim s prijateljima, posjećujem obitelj... Glazba koju najviše slušam ovisi od trenutnog raspoloženja, u posljednje vrijeme je to house ili hip-hop.

KUŽIŠ?! I za kraj, koju poruku bi željela poslati mladima kako bi ih motivirala da njeguju i istražuju svoje talente?

Poželjela bih im da ne odustaju od svojih želja i ciljeva, da koliko god se nešto činilo nemoguće – uopće nije, samo treba učiniti prvi, najteži korak. I znati da je nebo granica – što znači da nema granica.

Od hobija do posla

Ivana, Ines i Milica imaju kreativne hobije koji polako prerastaju u posao

Danas ručni rad postaje sve popularniji, te se sve veći broj ljudi odlučuje pokrenuti svoje malene biznise u želji da prikažu svijetu svoju kreativnost i da rade ono što vole. Sigurna sam da ste do sada na internetu vidjeli kako kreativci/zanatlije izrađuju i prodaju nakit, haljine, predmete od drveta, svijeće, pa i prirodne kozmetičke proizvode. Koliko je zahtjevno raditi tako nešto i zašto se mladi ljudi odluče na takav poduzetnički korak reći će nam tri mlade Subotičanke. One su, pored svog posla, fakulteta, odlučile imati i hobi koji polako prerasta u posao.

Spoj kreativnosti i znanja

Jedna od njih je **Ivana Dulić**, magistra farmacije, koja od 2022. izrađuje svijeće.

»Počela sam s izradom svijeća prvenstveno za svoju dušu, a kasnije mi je postao hobi te sam napravila profil na instagramu pod imenom *Candlesiva* kako bih

podijelila s drugim ljudima svoju umjetnost i vještine. Studirala sam farmaciju u Novom Sadu, pa me je izrada svijeća opuštala nakon napornog učenja«, otkriva Ivana.

Ivanu je izrada svijeća privukla i zbog ljubavi prema laboratoriju. Tijekom studiranja dosta vremena provodila je u laboratoriju gdje je pravila kreme, paste, masti, sapune... što joj se dopalo te je odlučila praviti nešto slično kod kuće.

»Povezala sam kreativnost, znanje i umjetnost u jedno. Budući da svijeće uljepšavaju prostor i dobro mirišu, oduvijek sam ih voljela imati u prostoriji u kojoj boravim. One su također odličan dar za razne događaje, pa sam shvatila da se želim okušati u izradi svijeća. Odlučila sam ih praviti od prirodnih proizvoda, kao što su sojin vosak, pamučni fitilj i eterična ulja kao miris, kako bismo što više sačuvali sebe i okolinu«, navodi Ivana.

Proces izrade svijeća

Da je izrada svijeća dosta kompleksan posao potvrđuje Ivana i dodaje kako joj je najteže bilo pronaći kvalitetan materijal i usavršiti proces izrade. Njoj je za izradu jedne svijeće potrebno oko 30 minuta.

»Potrebno je pratiti temperaturu voska kada se topi te na određenim temperaturama stavljati eterično ulje i izliti u kalupe. Svijeće izrađujem u određenim oblicima (*bubble*, školjka, kruška, duga, jonski stup, venera...), jer smatram da se ne mogu bilo gdje kupiti, dok u čaši ili posudi mogu«, kaže naša sugovornica.

Ivana svoje svijeće prodaje preko svog Instagram profila *Candlesiva* gdje objavljuje slike svijeća i cijene, te kada se netko odluči kupiti, svijeću pošalje poštom ili je donese na dogovorenu adresu. Osim toga, svoje svijeće prodavala je i na božićnim vašarima gdje je bila oduševljena reakcijama prolaznika. Ivana želi napredovati u izradi svijeća, kao i praviti nešto novo pored toga. Posebna joj je želja proširiti svoj maleni biznis kroz web shop za svijeće ili pronaći prostor gdje bi zainteresirani mogli doći i vidjeti što sve izrađuje.

Još neviđeni (ne)par

Da s pravim prijateljima možemo uraditi velike stvari pokazatelj su tri prijateljice: **Antea Zimaj** (Zagreb), **Lucia Cota** (Split) i **Ines Peić Tukuljac** (Subotica) koje od 2021. izrađuju minduše. Njihov brend zove se *Par nepar*, o kom za *Kužiš?!* govori Ines. Osim fakulteta, odlučile su se izrađivati nakit, prvenstveno iz zajedničke ljubavi prema modi i modnim dodacima, a onda i iz želje za iskustvom u modnom svijetu.

»Svaka od nas ima svoju osobnost i stil koji interpretiramo kroz nakit. Također dolazimo iz različite sredine, različitih gradova i različitog smo srednjoškolskog obrazovanja pa i to pridodaje našem različitom pogledu na sam finalni proizvod – gimnazija, medicina

i dizajn. U svim pogledima smo nepar pa i kao tim, te je u tome i najveća zanimljivost našeg rada», opisuje Ines.

Testiranje stvaralačkih granica

Iz dana u dan trude se napredovati, ponuditi ljudima nešto novo što još nisu vidjeli, te je i sama izrada i osmišljavanje minduša dug proces. Za jedan par minduša potrebno im je između jednog i četiri sata, sve

ovisi o modelu.

»Sam kreativni proces izrade, nakon prvotnog mozganja i traženja inspiracije, započinje odabirom palete boja te izradom tzv. moodbordova koji nam pomažu da povežemo kolekciju u jednu smislenu cjelinu. Svaka kolekcija, odnosno svaki par (ili nekada nepar), naušnica predstavlja testiranje naših stvaralačkih granica, kako implementacijom novih tehnika tako i pristupom koji se manifestira u novim oblicima i kombinacijama boja. Svaka naša naušnica je unikatna te su sve ručni rad. Izrađene su od polimerne gline koja je jako zahvalan materijal za eksperimentiranje te pogodan za različite manipulacije pa tako naše kolekcije obilježavaju različiti uzorci, pletiva, oblici, boje i završne obrade boja poput matiranja i različitih vrsta sjaja«, ističe naša sugovornica i dodaje kako se trude da im oblici budu suvremeni, jednostavni, no i dalje efektni.

Važnost vizualnog identiteta

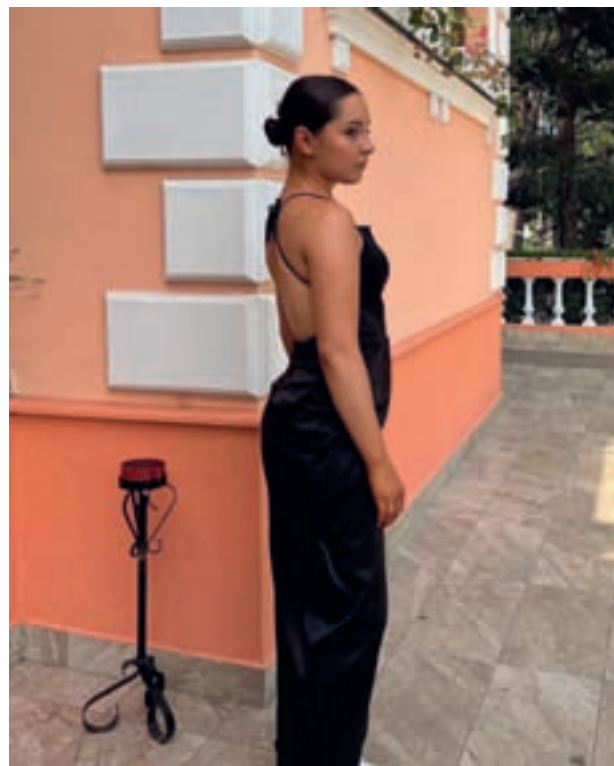
Djevojkama nije bitan samo izgled minduša već i vizualni identitet. Dosta vremena posvećuju izgledu pakiranja, trude se biti što održiviji brend. Također, ostatke materijala polimerne gline spajaju u nove boje ili uzorke, pa tako minimaliziraju otpad. Njihovi kupci su najčešće mlade djevojke, ali ih uvijek razveseli kada se njihov nakit sviđa i drugim dobnim skupinama. Svoj nakit prodaju preko Instagram stranice @par_nepar_, a pored toga sudjeluju i na različitim festivalima i buv-

ljacima, od kojih im je prvi i najvažniji *Q'art projekt* u Zagrebu, jer im je otvorio mnoga vrata i donio nove zaljubljenike u njihove minduše. U budućnosti žele sudjelovati i na internacionalnim projektima i buvljacima i imati svoj web shop, a u skorijoj budućnosti planiraju proširiti asortiman na torbe dok im je krajnji cilj odjeća.

»Vjerujemo da će *par_nepar* opstati i nakon fakulteta i radujemo se novim izazovima koji nas čekaju na putu i našem rastu«, zaključuje Ines.

Šivanje od malih nogu

Milica Vojnić Hajduk svoj talent za šivenje razvija još od malena. S bakom je šila haljine za lutke od starih krpa i čarapa i već sa samo sedam godina naučila je šiti ručnom iglom. Danas kada je stasala u mladu djevojku, odlučila je svoj talent još više razviti i podijeliti ga s drugim ljudima. Na svom Instagram profilu *bym_atelier* objavljuje svoje kreacije. Osim haljina, šije i druge stvari, ali fokus su joj haljine za svečane prilike. Milica svoje haljine izrađuje i osmišljava u svojoj sobi uz kavu.

»Znam i po par sati samo sjediti i crtati nove modele haljina, a poslije toga izrađujem konstrukciju na natron papiru. Potom kupujem materijal i onda magija u mojoj radionici počinje«, naglašava Milica.

Naša vrijedna sugovornica svoje kreacije prikazuje i prodaje putem društvenih mreža djevojkama, ženama, a planovi za budućnost postoje.

»Planovi za moj mali biznis jeste da više ne bude mali. Želim formirati ne samo veću radionicu već i službenu prostoriju (Atelje BYM) gdje bi bile izložene vjenčalice i svečane haljine«, otkriva Milica.

Katarina Ivanković Radaković

Ulaganje u budućnost

Stipendije i druge financijske potpore dostupne su onima koji studiraju u matičnoj Hrvatskoj, a odnedavno i za one koji svoju akademsku naobrazbu stječu u Srbiji

Poznato je kako studenti koji su pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji, a pritom studiraju u Hrvatskoj, imaju brojne povlastice, poput osiguranog smještaja u studentske domove, posebnih upisnih kvota za Hrvate izvan Hrvatske (što je započeto 2018. godine), do stipendija. Ovakva potpora koju osigurava matična Hrvatska predstavlja veliku olakšicu kako studentima tako i njihovim roditeljima.

Stipendije od 150 do 600 eura

Kada je riječ o stipendijama, kako saznajemo u Hrvatskom nacionalnom vijeću, postoji više mogućnosti.

»Postoje razne stipendije. Ona koja se u većini slučajeva prima i koja je nekako sigurna stipendija, ako ne dođe do nekih drugih, je stipendija Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Visina te stipendije trenutno je 150 eura. Osigurano je 60 stipendija za pripadnike hrvatske nacionalne manjine za studente koji studiraju u Hrvatskoj. Uvjet je da studenti upišu godinu na vrijeme i potrebno je aplicirati putem redovitog natječaja. Druga stipendija je državna stipendija Hrvatske, ona je 200 eura. Za tu stipendiju nemamo sigurne kandidate, jer se svake godine održava redoviti natječaj na kome mogu sudjelovati svi studenti u Hrvatskoj. Uvjeti su malo zahtjevniji, ali državna stipendija uglavnom se

dodjeljuje socijalno ugroženim studentima i onima koji dolaze iz višečlanih obitelji. Država Hrvatska dodjeljuje i STEM stipendiju, koja je namijenjena darovitim učenicima. Postoje dvije vrste STEM stipendija, jedna u iznosu od 600 eura za nastavnike i druga od 300 eura za ostale studije«, kaže članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje **Nataša Stipančević**.

Stipendija Rotary kluba Zagreb

Postoji i stipendija Rotary kluba Zagreb, koja se na inicijativu ravnatelja kluba **Zlatka Stića** počela dodjeljivati pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji.

»Mi smo ove godine dodijelili petu takvu stipendiju. Ta stipendija je specifična, jednom kada se dobije ona se dobija do kraja školovanja uz potvrdu da je student upisao godinu na vrijeme. Osim toga što se dodjeljuje potrebitim članovima zajednice, uvjet za dobijanje ove stipendije je i da se studije pohađaju u Zagrebu. Također, ta stipendija se dodjeljuje studentima treće godine i ona ih prati i na master studijama. Imali smo studente iz Tavankuta, Subotice, a od ove godine iz Vajske koji su dobili stipendiju Rotary kluba. Znamo da svaki vid ovakve potpore znači roditeljima, pomoću ovakve stipendije studenti mogu platiti dom i ostaje im za džeparac«, kaže Stipančević.

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za Hrvate
izvan Republike Hrvatske

Your
Europe

Pretražite stranice

Vijesti O nama Hrvati izvan RH Natječaji Programi i projekti Dokumenti Korisne informacije Kontakti

Naslovnica | Natječaji

Javni natječaj za dodjelu stipendija studentima - pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske - za akademsku godinu 2023./2024.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavljuje Javni natječaj za dodjelu stipendija studentima - pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske - za akademsku godinu 2023./2024.

10

Stipendije za studente u Srbiji

Za studente koji se pak nisu odlučili za studije u Hrvatskoj od ove godine je pokrenut novi natječaj Središnjeg državnog ureda za studente pripadnike hrvatske zajednice koji studiraju u Srbiji. Nataša Stipančević navodi kako je natječaj bio raspisan u prosincu te kako su dobili 150 stipendija od 150 eura za period od deset mjeseci. Ona otkriva kako je bio podniet 121 zahtjev za tu stipendiju te kako će u svibnju biti objavljeni rezultati natječaja. Pored ovakvih stipendija koje se dodjeljuju kroz cijelu akademsku godinu, postoje i jednokratne stipendije namijenjene studentima iz Srbije.

»Jednokratne stipendije se godinama dodjeljuju preko HPD-a *Bela Gabrić*, to su uglavnom simbolične potpore koje se dodjeljuju za Božić i za Uskrs. U početku je ova jednokratna stipendija bila u iznosu od 6.000 dinara, no sada je malo drugačije: morali smo uraditi rangiranje kandidata prema njihovoj aktivnosti u zajednici zbog velikog broja kandidata. Stigla nam je i pomoć Krapinsko-zagorske županije gdje su nam dali sredstva za stipendiranje dvoje učenika iz srednjih škola, jedna je namijenjena socijalno ugroženim učenicima, a druga za darovite učenike. Tim primjerom su se vodili i iz Bjelovarsko-bilogorske županije koji su također dodijelili sredstva za još dvoje učenika«, kaže Stipančević.

Studentska iskustva

Ivana Velbl iz Srijemske Mitrovice studira u Osijeku i korisnica je spomenutih stipendija.

»Stipendija mi puno znači, pogotovo zato što se ne hranim u menzi, pa moram više novaca izdvojiti za hranu. U drugoj godini sam dobijala stipendiju za Hrvate izvan Hrvatske, a u trećoj godini sam dobijala državnu stipendiju. Ove godine sam konkurirala na natječaj za stipendiju za Hrvate izvan Hrvatske. Rezultati još nisu izašli, ali nadam se da ću dobiti stipendiju«.

Valentina Kovačev iz Vajske studira glazbenu pedagogiju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Ona je od ove godine stipendistica Rotary kluba Zagreb.

»Za stipendiju sam saznala kada mi je Nataša Stipančević javila da sam izabrana za stipendisticu Rotary kluba. Kako nisam znala o čemu je riječ, Nataša mi je objasnila sve u svezi stipendije i bliže mi pojasnila uvjete koji su potrebni za ostvarivanje. Primanje ove stipendije predstavlja veliko olakšanje, kako meni tako i mojim roditeljima, te mi omogućuje lađodniji i bezbrižniji studentski život u Zagrebu«.

Studentica ekologije i zaštite mora u Splitu **Larisa Bogdanov** bila je dobitnica STEM stipendije:

»Što se tiče stipendija, od početka sam znala da postoji socio-ekonomska stipendija i stipendije za Hrvate izvan Hrvatske. Međutim, ni jednu od te dvije nisam dobijala. Na drugoj i trećoj godini sam dobijala STEM stipendiju. Za STEM stipendiju sam saznala na način da sam ju propustila na prvoj godini, jer nisam ni znala da ona postoji, tek kasnije sam dobila obavijesti o njoj i o tome da sam propustila prihvaćanje te stipendije, a dobila bih je. Meni stipendija dosta znači i kao džeparac«.

I. Benčik

Mali maturalac

Funk laboratorija

14

Po ustaljenom običaju, ekipa *Kužiša?!* je u neprekidnoj potrazi za novim kreativnim snagama, te je u tom prevrtanju subotičkih tavana, podruma, dvorišta i haustora ovoga puta naišla na monstruoznu kreaturu pod nazivom Igorova Funk Mašina. Ovaj sastav, koji je privukao pozornost javnosti na sebe već svojim prvim singlom *Daleko* čine **Ana Marija Tumbas** i **Saša Fadi**. Bend je, kako kažu, još uvijek u povoju, ali nošeni pozitivnim prijemom prvog singla, vjerujem kako ovo nije posljednji put da čujete za Igorovu Funk Mašinu, a iz našeg priloga možete otkriti još štošta interesantno o ovom funky tandemu.

KUŽIŠ?!: Kako se rodila Igorova Funk Mašina? I tko sjedi za upravljačima?

AM: Igorova Funk Mašina se rodila prije nekog vremena u nešto drukčijem obliku. Fadi i ekipa su svirali G-funk, što više vuče ka repu nego ka fanku, ali ta ideja nije dugo potrajala, pa smo odlučili da ideju preporodimo i nastavimo u pravcu u kom sada radimo, kao duo. Za upravljačima pretežno sjedi Fadi, on se bavi glazbom i tekstovima, dok ja snimam vokale i eventualno dajem sugestije. Redovno imamo brainstorming sesije vezano za spotove i video sadržaj koji izbacujemo na društvenim mrežama. Imamo mnogo ideja, malo manje vremena, ali mislim da ćemo postići sve što smo isplanirali. Moram spomenuti i nama veoma bitnog suputnika **Filipa Maksimovića** koji upravlja miks pultom. Dakle, nema ni jednog Igora u priči (wink).

KUŽIŠ?!: Kako biste opisali zvuk Igorove Funk Mašine? Je li zaista toliko funky?

AM: Za mene, kao autoricu neke vrste dark popa, Igorova Funk Mašina je ultra funky (haha). Kao Strobez, inspiraciju pretežno crpim iz nekih mračnih kutaka sebe ili okoline, a IFM je sušta suprotnost tome i to mi se baš dopada. Za mene je najveći pokazatelj da je zaista funky kada vidim kako ljudi vrcaju kukovima i njišu glavama dok slušaju našu glazbu. Da tehnički odgovorim na pitanje: zvuk bismo opisali kao electro cosmic funk, jer se pretežno sve svira na sintisajzerima i drum mašinama.

KUŽIŠ?!: Djeluje kako IFM najviše inspiracije crpi iz r'n'b zvuka devedesetih, kako stranog tako i domaćeg... Recite mi što vas je privuklo cijelom tom zvuku i esteticu?

AM: Oboje smo odrastali s tim zvukom tako da je to nešto što je jednostavno dio naših ličnosti. Često zezamo Fadija kako je ostao »zaglavljen« u 90-ima, mada naš zvuk možda malo više vuče na 80-e, ali to nije tako daleko (haha). Meni su recimo sestre **Kovač** bile broj jedan kad sam bila klinka, a sada kroz ovaj projekt nekako oživljam tu staru sebe i mnogo mi je zabavno. U isto vrijeme pokušavamo oživjeti i tu »scenu« koja je bila izuzetno kvalitetna za to vrijeme i želimo inspirirati povratak tog pravca. Zabavan moment je bio kada smo kroz razgovor shvatili da smo oboje furali bandane, pa smo ih sakupili i spojili u jednu veliku kolekciju, ima ih u skoro svim bojama (haha). Za mene je to isto neka vrsta ventila. Strobe-

riz ne odvajam od sebe, veoma je osobno, a IFM mi daje priliku da uđem u drukčiju ulogu, da se zezam, oblačim u šarene boje, đuskam, neke stvari koje obično ne radim... A opet, ne mogu reći da izlazim iz zone komfora, jer mi ništa od toga nije nepoznato i osjećam se sasvim prirodno i sigurno u toj ulozi.

KUŽIŠ?! A konto prethodnog pitanja, Beli Kelly Remiksi je svojevrsan tribute balkanskom R'n'B-ju. Pitanje za Sašu: Što si naučio remiksujući ove pjesme? Jesi li dobio možda feedback od nekih izvođača koji si remiksao?

Fadi: Dok sam radio ovaj album, učio sam i svirati, pa mi je to iskustvo mnogo pomoglo u ovome što sada radimo. Isto tako sam otkrio da je R'n'B scena bila mnogo bogatija nego što sam mislio, a usput sam otkrio i neke novije izvođače koji njeguju taj zvuk i koji su odlični. Od većine izvođača sam dobio pozitivan *feedback*, neki su se zahvalili, neki su i podijelili na svojim mrežama. U svakom slučaju sam zadovoljan.

KUŽIŠ?! Vaš prvi singl *Daleko* je pobrao dobre kritike. Jeste li zadovoljni recepcijom singla? Recite nam nešto više o tome kako je nastala pjesma.

AM: Bili smo iznenađeni reakcijama, s obzirom na to da nam je *Daleko* prvi singl. Dobili smo mnogo

pozitivnih komentara i podržalo nas je dosta bitnih ljudi sa scene, što nam je dalo poticaj da nastavimo još jače, i zahvalni smo na tome. Što se prvog singla tiče, uglavnom polazimo od neke »svemirske« terminologije, zvijezde, dimenzije, planeta...što se jasno može čuti u tekstu. Tako uglavnom sve nastaje. Za nas je Igorova Funk Mašina jedan svemirski brod kojim putujemo kroz Funkaverzum, a sve što doživljavamo na tom putu je inspiracija za ono što stvaramo.

KUŽIŠ?! Vjerujem kako se album već krčka u Igorovom laboratoriju. Kada ga možemo očekivati? Možda planirate neke nastupe?

AM: Trenutno pripremamo spot za drugi singl, a nadamo se da će album izaći do kraja godine, jer imamo solidan tempo i sve se glatko odvija. Vezano za nastupe, planiramo ih ukoliko uspijemo pronaći prave ljude s kojima ćemo moći surađivati. Imamo nekoliko muzičara koji će gostovati na albumu, a za nastupe nam je želja da okupimo čitav bend da bi to sve bilo na nivou. Pratite nas i bit ćete u toku.

KUŽIŠ?! Preporučite nam tri albuma za slušanje.

Fadi: Rogi - Tu (2021) / Vuk Starinac – Getting Ready EP (2024) / Dabeull – Analog Love (2024)

AM: K2 – Malo soula (1996) / MISH – Ne čujem EP (2024) / Nemanja – Cosmic Disco (2020).

Ivan Benčik

Popularizacija baštine Hrvata u Srbiji

Uručene nagrade za natječaj ZKVH-a

15

Izabrani su najbolji kratki filmovi snimljeni mobitelom o nematerijalnoj kulturnoj baštini Hrvata u Srbiji pristigli na natječaj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, i svečano uručene nagrade autorima 11. travnja u povodu proslave 15 godina rada ZKVH-a. Za najbolji kratki film novim mobitelom nagrađen je **Fabijan Dulić** iz Tavankute za film pod nazivom *Muška bunjevačka nošnja*, dok je specijalnu pohvalu dobio **Martin Vukov** iz Subotice za kratki film *Čuvari Božjeg groba*. Posebne pohvale i nagrade dobili su **Klara Sabo** iz Plavne za film *Badnjak Hrvata u Plavni*, **Ivan Penavin** iz Bača za film *Moj drevni Bač* te **Ana Saboci** iz Srijemske Mitrovice za film *Čuvari Božjeg groba*.

Nagrađeni su i **Katarina Vojnić** iz Subotice za film *Uskrs u mom kraju*, **Ivona Sabo** iz Vajske za film *Uskrsni običaji u Vajskoj* i **Barbara Dulić** iz Đurđina za film *Polivači u Đurđinu*.

Povjerenstvo je radilo u sastavu: novinar i snimatelj **Josip Stantić** – predsjednik, te članovi etnologinja **Senka Davčik**, novinarka **Jelena Dulić Bako** i snimatelj **Srđan Simijanović**.

Natječaj je raspisan s ciljem upoznavanja i očuvanja nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji, a bio je namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola. Zadatak je bio snimiti mobitelom neki od elemenata nematerijalne kulturne baštine u formi kratkog filma ili *reelsa* u trajanju do minute ili minute i pol. Osim mobitela, nagrade su bile slušalice, zvučnici i slično.

K. U.

MENI JE
JE VEĆ DOSTA.
KRAJINJE JE VRIJEME
NAPRAVITI STANKU
PRIJE NEGO PADNE
MRKLA NOĆ.

OVOGA PUTA BIH
SE S TOBOM SLOŽIO,
JER ĆE SE ZA POLA
SATA SMRAČITI.

TAMO DOLJE
MI SE ČINI DOBRIM
MJESTOM ZA NAŠ
BIVAK. IMA I TRAVE
ZA NAŠE KONJE.

OK. IDEM OMDA
ZAPALITI VATRU A
VI MALO OSMOTRITE
OKOLIŠ ZA SVAKI
SLUČAJ.

U DIVLJIM PREDJELIMA, OPREZ NIKADA NIJE BIO NA ODMET. ČESTO SU LJUDI
GUBILI ŽIVOTE I IMOVINU ZBOG LOŠE PROCJENE MOGUĆIH OPASNOSTI.

POČINJE BIVATI SVJEŽE I VATRA
ĆE NAM DOBRO DOĆI. ŠALICA KAVE
TAKODER NIJE PITANJE LUKSUZA,
JER ĆE NAS OKRIJEPITI.

MENI SE TEREN
ČINI SIGURNIM A DAN SE
POTRUDIO OKO LOGORSKE
VATRE. VRIJEME JE ZA
ODMOR UZ KAVU.

VEĆ NJUŠIM
MIRIS KAVE KOJA
ĆE NAM PRIJATI
UZ MALO STAROG
BISKVITA.

MIRIS VATRE I RAZDRAGANI SMIJEH STARIH PRIJATELJA NIJE OSTAO NEPRIMJEĆEN
OD STRANE JEDNOG INDIJANSKOG IZVIDNIKA IZ PLEMENA KAJOVA.

ZADOVOLJIMO
SE S OVIM ŠTO IMA,
UJUTRU ĆEMO BACITI
I NEKI KOMAD SUŠENE
GOVEDINE NA VATRU.

JOŠ ĆEŠ NAS I RA-
ZMAZITI SVOJOM KRALJE-
VSKOM VEČEROM SAMMY.

AMAHAMAHMI
ONDA ĆEMO DODATI I
MALO WHISKEYA KAD SE
VEĆ TOLIKO RASIPAMO!

PORED VATRE JE UVIJEK
TAKO UGODNO. MOGAO
BIH ZASPATI U OVOM
POLOŽAJU KOLIKO SAM
UMORAN. ODVEĆ SAM
SI DALI PO TEMPU A TO
NIJE UVIJEK MUDRO.

NAKON ŠTO SU VEŽALI SVOJE KONJE, TRI PRIJATELJA SU SE SMJESTILI
OKO LOGORSKE VATRE.

HALELUJAJ! NAPOKON MI JE DRAGO
ČUTI I OD TEBE NEKU PAMETNU.
HAHAHAHAHAHAHAHAHA !

ONKRAJ VAS DVA
TUPSONA NIJE SE TEŠKO
OČITOVALI PAMETNIM NE?
HIHIHIHI !

All rights reserved by: Kristijan C. Sekulic © 2024. Novi Sad

SKROMNOSTI TI KAO I UVIJEK NE
MANJKA. NO, KAD SI VEĆ TOLIKO
BISTAR, NE ČINI LI TE SE DA JE
OVA VATRA PREJAKA, TE DA SE
MOŽE UOČITI NA MILJU ?

K. Sekulic

Borba za studentska prava je neprestana

Međunarodni dan studenata, koji se svake godine obilježava 17. studenoga, ima duboko povijesno značenje ukorijenjeno u hrabrom otporu studenata protiv opresivnih sila. Podrijetlo ovog dana može se pratiti unatrag do mučnih događaja iz 1939. godine kada su nacističke snage u Čehoslovačkoj pod njemačkom okupacijom pokrenule brutalnu akciju slamanja sveučilišta.

Tijekom mračnog razdoblja stotine studenata sveučilišta uhićene su, a nekoliko studentskih vođa i profesora pogubljeno je ili poslano u koncentracijske logore. Nemilosrdne akcije nacista imale su za cilj ugušiti akademsku slobodu, ugasiti intelektualni diskurs i uspostaviti totalitarnu kontrolu nad obrazovanjem i mišljenjem.

Opresija intelekta

Katalizator Međunarodnog dana studenata bilo je mučeništvo studenta **Jana Opletala**, koji je smrtno stradao tijekom prosvjeda protiv nacističke okupacije. Opletalova smrt, 17. studenoga 1939., postala je točka okupljanja studenata diljem Čehoslovačke i šire. Kao odgovor na ovu tragediju izbio je val prosvjeda, a studenti su zahtijevali pravdu i osuđivali opresivni režim. Unatoč pokušajima nacističkog režima da suzbije neslaganje, duh otpora među studentima se zadržao. Događaji od 17. studenoga 1939. postali su dirljiv simbol studentske otpornosti i odlučnosti da se zaštite akademske slobode i temeljna prava.

Nakon Drugog svjetskog rata Međunarodni dan studenata razvio se u globalno obilježavanje, obilježavajući ne samo žrtve čeških studenata već i slavljenje ključne uloge studenata u zagovaranju socijalne pravde, ljudskih prava i demokratskih vrijednosti diljem svijeta.

Srpska sveučilišta obilježavaju 4. travnja

Četvrtog travnja, studenti sveučilišta u Srbiji okupljaju se kako bi obilježili ključni trenutak u svojoj povijesti, odajući počast sjećanju na **Žarka Marinovića**, hrabrog studenta koji je tragično izgubio život tijekom studentskih demonstracija 1936. godine. Marinovića, studenta Pravnog fakulteta, sudbina je

zadesila 4. travnja 1936. godine tijekom prosvjeda protiv neadekvatnih uvjeta studiranja. On je hrabro intervenirao kako bi zaštitio kolegu studenta od napada nožem i platio najveću cijenu. U znak sjećanja na njegovu žrtvu i predanost studentskim ciljevima 4. travnja je 1955. godine ustanovljen kao Dan studenata Sveučilišta u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Novom Pazaru.

Svake godine održava se svečano polaganje vijenaca na grob Žarka Marinovića u Aleji velikana na

Novom groblju. Ova tradicija, koju vode studenti i profesori, služi kao dirljiv podsjetnik na Marinovićevu hrabrost i stalnu predanost zaštititi studentskih prava i solidarnosti.

Obilježavanje Dana studenata 4. travnja nije samo sjećanje na žrtvu Marinovića već i slavlje studentske solidarnosti i otpornosti. Dok se studenti okupljaju kako bi odali počast uspomeni na njega, ponovno potvrđuju svoju predanost održavanju načela aktivizma i zagovaranja promjena.

Što dalje?

Okolo tri četvrtine ispitanih studenata u Srbiji, u okviru istraživanja o stavu studenata Beogradskog sveučilišta, smatra da trenutno nedostaje dovoljno kredita i stipendija za studente. Većina ispitanika živi u studentskim domovima i uglavnom je zadovoljna njima, posebno prehranom i uslugom u studentskim menzama. Stavovi studenata su podijeljeni u vezi s tim hoće li praksa tijekom školovanja olakšati pronalazak zaposlenja; dio ispitanika vidi važnost angažmana tijekom studija za kasnije zapošljavanje.

Andrea I. Darabašić

Nezdravi vs. zdravi odnos

Toksičan ili nezdravi odnos je odnos u kojemu postoji nezdrava dinamika. Takva dinamika se može javiti u svakom odnosu – na poslu, s prijateljima, s roditeljima, među partnerima, pa čak i unutar nas samih.

Ono što najčešće prepoznamo kao problematično je fizičko nasilje. No, osim fizičkog nasilja postoje i mnoga druga ponašanja u odnosu koja mogu biti štetna, kako za pojedinca tako i za odnos.

Verbalno nasilje

Ako su vrijeđanje i ružni komentari popraćeni vikom često ga prepoznamo kao problematično. Međutim, česte su situacije u kojima osoba koja vrijeđa prikazuje to kao »samo sam se šalio/la« pa čak i verbalno napada »S tobom se čovjek ne može ni našaliti« i sl. U takvim se situacijama uvrijeđena osoba može osjećati zbunjeno, sluđeno.

Ljubomora, pasivna agresija...

Na sreću, postoji puno odnosa u kojima nema ni fizičkog ni verbalnog nasilja. Nažalost, to nije znak da su ti odnosi zdravi. Ljubomora uz koju mogu ili ne moraju ići neki oblici pokušaja kontrole partnera/ice je veliki teret za vezu i pojedinca. Također, pasivna agresija je, nažalost, nešto što često susrećem među parovima. Pasivna agresija uključuje ignoriranje, odbijanje razgovora, durenje itd.

Oko pasivne agresije susrećem i dosta zablude, evo i nekoliko primjera: »Ne želim sada o tomu razgovarati, je li ti OK da o tomu popričamo sutra ili preksutra?« – nije pasivna agresija. Duriti se, odgovarati hladno i ljutito s »da« ili »ne«, odbijati dati pojašnjenje svojeg ponašanja i slično – jest pasivna agresija.

»Isključivo je na meni da odlučim kako ću se odjenuti, ne želim razgovarati o tomu što ti misliš da bih ja trebao/la nositi« – nije pasivna agresija i nije odbijanje razgovora nego postavljanje granice. Lupanje vratima, bacanje tuđih stvari, razni drugi znaci koji pokazuju da nam nešto smeta, a bez toga da jasno kažemo o čemu se radi, također je oblik ponašanja koje nije OK.

Kršenje granica

Pitanje granica je jedno od najvažnijih pitanja. Nažalost, živimo u društvu koje smatra normalnim, čak i poželjnim cijeli niz ponašanja kojim se u biti narušavaju tuđe granice. Nekada su to vrlo uočljiva i gruba kršenja granica, npr. kada netko traži pristup privatnim podacima mobitelu, *mailu* i slično. Neki krše granice, kako vjeruju, iz ljubavi, a neki to rade iz straha ili nekih svojih potreba za kontrolom.

Odavanje tajni ili iskorištavanje informacija

I ovo bismo mogli promatrati kao neki oblik kršenja granica. Često zna biti prisutan u tinejdžerskom uzrastu i to je vrlo otrovan način za povrijediti nekoga.

Drugi oblik zlouporabe informacija je taj da osoba ono što sazna u povjerenju okrene protiv osobe koja joj se povjerila. Na primjer, nakon što smo se povjerali da nam je bilo teško XY osoba to kasnije okrene protiv nas i kaže nešto poput: »Pa vidiš kakav/va si, samo se žališ, i s XY ti je bilo teško« i slično.

A zdravi odnos?

I za kraj, evo nešto o tomu kako prepoznati zdravi odnos.

Jedna od glavnih stvari s kojom možete provjeriti koliko je zdrava dinamika jednog odnosa jest da provjerite koliko slobodno u tom odnosu možete reći »ne«, dakle odbiti neke stvari (druženje, izlazak, seks, kino itd.) i kako se vi osjećate kada čujete »ne«. Također, možete provjeriti sa sobom izbjegavate li reći »ne«.

Ako vas nakon »ne« čeka s druge strane ljutnja, svađa, durenje, nagovaranje, prigovaranje i slično – tada bi bilo dobro istražiti što se događa u odnosu.

Ako partner/ica, friend/ica može na zdrav način prihvatiti »ne«, ali se vi ipak ustežete izgovoriti ga – tada vjerojatno reagirate po nekom starom obrascu, i psihoterapija ili neka knjiga bi vam mogli pomoći.

Ako vi sami ne možete čuti »ne« jer se tada osjećate užasno, povrijeđeno, ljuto, pada vam samopouzdanje, mislite da nije fer jer vi sve činite za tu osobu a ona za vas neće XY – to je isto znak da je trenutak za rad na sebi.

Marina Balažev, specijalizantica transakcijske analize (psihoterapija)

Duh iz Tsushime

Ghost of Tsushima, igra koja nas vraća u feudalni Japan, predstavlja jedan od najzapaženijih naslova koje je razvio Sucker Punch Productions. Ljubitelji otvorenih svjetova imali su priliku da se upuste u ovo epsko putovanje još od 17. srpnja 2020. godine, kada je igra ekskluzivno lansirana za PlayStation 4 platformu. Kasnije, igra je postala dostupna i za PlayStation 5, pružajući poboljšano iskustvo zahvaljujući unaprijeđenoj grafici i bržim vremenima učitavanja.

Priča koja očarava

Ghost of Tsushima prati priču Jin Sakaija, samuraja koji se bori protiv mongolskih osvajača na otoku Tsushima tijekom njihove invazije u 13. stoljeću. Igra kombinira stvarne povijesne događaje s fikcionalnim narativom, nudeći igračima mogućnost da istraže bogatu kulturu i tradiciju samuraja, dok se suočavaju s moralnim dilemama koje proizlaze iz potrebe da se zaštiti domovina po svaku cijenu.

Gameplay se odlikuje fluidnim borbenim sustavom koji igračima omogućava da se između ostalog koriste mačevima i lukom. Igrači mogu izabrati da pristupe borbi direktno, koristeći tradicionalne samurajske tehnike, ili da usvoje taktike »duha«, koristeći se prikradanjem i zamkama kako bi nadmudrili protivnike. Dodatni modovi igranja uključuju multiplayer opciju nazvanu *Legends*, koja igračima omogućava da zajedno s prijateljima istražuju i osvajaju izazove inspirirane japanskom mitologijom.

Kritike igrača

Ghost of Tsushima je dočekan s izuzetnim oduševljenjem, kako od strane kritičara tako i od igrača. Igrači su posebno cijenili kako igra uspijeva uroniti korisnike u svoj bogato osmišljeni i vizualno impresivni svijet. Mnoštvo detalja u svakom segmentu

igre, od listova koji plešu na vjetru do svjetlosnih efekata na svetilištima, konstantno dobiva pohvale zbog doprinosa atmosferi igre. Interakcija sa svijetom igre, koja uključuje raznovrsne misije, pomoć lokalnom stanovništvu, i istraživanje skrivenih lokacija, nudi dubok osjećaj istraživačke slobode koji igrači izuzetno cijene. Mnogi su istaknuli da igra nudi jedno od najboljih iskustava samurajske borbe dostupnih u video igrama, sa sustavom borbe koji je istovremeno pristupačan novim igračima i izazovan za one iskusnije.

Emotivni narativ i razvoj lika Jina Sakaija, glavnog protagonista, također su aspekti igre koji su dobili veliku pozornost i pohvale. Igrači su se emotivno vezali za Jinovu dilemu između očuvanja tradicionalnih samurajskih načela i potrebe da se prilagodi novim metodama borbe kako bi zaštitio svoje ljude. Ova moralna dinamika dodaje slojevitost Jinovom karakteru i unosi dodatnu težinu u izborima koje igrači donose tijekom igre.

Međutim, nije sve bilo savršeno po pitanju recepcije. Neki igrači su kritizirali određene aspekte umjetne inteligencije neprijatelja, smatrajući da ponekad mogu djelovati predvidivo što umanjuje izazov u prikradanju. Također, iako je većina igrača uživala u otvorenom svijetu igre, pojedini su komentirali da neke misije mogu biti repetitivne. Bez obzira na to, Ghost of Tsushima ostaje jedan od najcjenjenijih naslova u svojoj generaciji, s velikim brojem igrača koji ističu igru kao nezaboravno iskustvo koje transcendirira običan gameplay i postaje istinsko umjetničko djelo. Do danas Ghost of Tsushima je prodao više od osam milijuna kopija širom svijeta, što je čini jednom od najprodavanijih igara za PlayStation platformu.

Sve u svemu, Ghost of Tsushima nudi bogato i emotivno iskustvo koje ne samo da zabavlja već i educira. Igra je postigla komercijalni uspjeh, ali još važnije, ostavila je neizbrisiv trag u srcima igrača. Ona je primjer kako video igre mogu prijeći granice zabave i postati prava umjetnička djela.

Ivan Ušumović

FOTO: www.suckerpunch.com

Boja sezone i personalizirani detalji

Interesantno je koliko trendovi nekada diktiraju i naš ukus o modi. Često uhvatim sebe kako nosim odjeću u boji koja mi nije omiljena, i obrnuto, a boja koju volim ne pokazuje »dobro« na meni iako sam je i ranije nosila. Tako i sada imam novu omiljenu boju a to je burgundi.

Burgundi boja

Ova boja nam je najavljena još prije dvije ili tri godine kao boja sezone, međutim, ona je tek sada stigla među široke narodne mase. I zaista, odjeća i obuća u burgundi boji izgleda fenomenalno, ženstveno i, mogla bih reći, da stoji svim tipovima devojaka. Ranije bih rekla da je to boja jeseni, ali se odlično uklapa i u proljetnu i ljetnu kolekciju.

Burgundi boja je boja crnog vina, ima svoje svjetlije i tamnije nijanse, topla je i lijepo se kombinira sa zlatnim detaljima. Kamel boja se savršeno stapa s vodećom bojom, kao i bijela, a može proći i roza i crvena. Kombinacija burgundi i crne boje će se više nositi u zimskoj varijanti, a također želim istaći da ova kombinacija djeluje veoma ozbiljno i namijenjena je starijoj populaciji. Maslinasto zelena boja se jako dobro uklapa s burgundi bojom, ali je treba dozirati i obratiti pažnju da to budu možda samo detalji, jer

može izgledati neusklađeno. Ukoliko niste sigurne, nemojte eksperimentirati.

Obuća i torbe u boji crnog vina daju posebnu eleganciju i težinu vašem outfitu, jer je to boja koju do sada nismo nosili svakodnevno.

Personalizirani dodaci

Još jedan trend nam je došao ove godine, a to su personalizirani modni dodaci. To mogu biti novčarke, torbe, kačketi, maske za telefon itd. Personalizirane stvari vašim osobnim inicijalima daju neki poseban pečat i dojam o tom modnom dodatku. Ovaj trend su prije nekoliko godina pokrenule *high-end* marke poput *Louisa Vuittona*, a sada personalizirane torbe možemo poručiti i u *Zari* gdje nam izvezu naše inicijale u boji koju želimo. Za sada nema mnogo modela koji su dostupni za personaliziranje, ali vjerujem da će noviji modeli imati tu mogućnost.

Na kraju možemo zaključiti da su ova dva trenda zaista nova! Vodeća boja sezone koju ne vidimo često i personalizirani detalji (koji nam postaju draži kada vidimo svoje inicijale na njima). Nadam se da će se zadržati i među nama ovaj modni val.

Milijana Nimčević

Susret mladih Srijemske biskupije

Ured za pastoral mladih i ove godine kroz pjesme, igre i euharistiju organizira Susret mladih Srijemske bi-

22 skupije 11. svibnja u župi sv. Ane u Maradiku. Gost susreta je franjevac iz Zagreba **Stjepan Brčina**, a svečano euharistijsko slavlje predvodit će biskup mons. **Fabijan Svalina**. Mladi se mogu prijaviti za susret do 1. svibnja kod svog župnika ili na Instagram stranici Srijemske biskupije.

Hajoši u Somboru

Koncert ansambla *Hajo* pod nazivom *Vrime piše priče* bit će održan 12. svibnja, s početkom u 20 sati u Hrvatskom domu u Somboru. Karte je moguće kupiti u knjižari *Lilas* (Venac Radomira Putnika 26, Sombor) po cijeni od 800 dinara ili rezervirati pozivom na broj 025/421-433.

Stand up Srđana Olmana

Stand up show **Srđana Olmana** bit će održan 15. svibnja s početkom u 20 sati u Narodnom kazalištu u Subotici. Na sarkastičan način Olman će govoriti o raznim

povijesnim »promašajima«, razlikama u mentalitetu i o nestručnosti ljudi na bitnim pozicijama. Prodaja ulaznica je moguća na svim prodajnim mjestima *Tickets mreže*, a cijena ulaznice iznosi 1.200 dinara. Za više informacija pozvati broj 064/11-24-777.

Noć muzeja u subotičkoj sinagogi

Druga najveća sinagoga u Europi i ove će godine otvoriti svoja vrata za *Noć muzeja* 18. svibnja od 18 do 23 sata. U 20 sati će bit održan koncert kvarteta saksofona *Four on the floor*. Ulaz je besplatan.

Koncert Kaliopi

Koncert makedonske pop pjevačice **Kaliopi** bit će održan 20. svibnja, s početkom u 20 sati u Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu. Ulaznice se mogu rezervirati online: <https://shorturl.at/ftN07> i na blagajni SNP-a, a cijena ulaznice iznosi od 2.100 do 2.300 dinara.

PREPORUKA

Tidal Pull – »Kad imamo mirne glave«

Nakon fenomenalnog *Uvod u promatranje cvijeća pri punoj brzini*, prvijenca Tidal Pulla koji je gotovo instant ugrabio pozornost svih zaljubljenika u post-hardcore, njihov drugi album naslovljen *Kada imamo mirne glave* stiže nakon dvije godine pauze. Rekao bih kako ovo izdanje potvrđuje da uspjeh prvijenca nije bio slučajan. Naprotiv, Tidal Pull zvuče još bolje na...*Mirnim glavama*, čuje se i osjeti veliki napredak u stvaralaštvu i produkciji. Instrumental s kojim otvaraju album *Krenimo, da se možemo vratiti*, kao i sedma pjesma s albuma *Glas Interlude* mogu komotno ući u anale balkanskog post-rocka. Od *Flore i faune* pa sve do *Uvijek dvanaest* možete pronaći nekoliko primjera vrhunskog domaćeg emo/post-hardcorea, među kojima se ističu pjesme *Glas 42*, inače prvi singl s ovog albuma, *Čuješ?* i preposljednja na ovom izdanju *Sad il' bilo kad*. Uvijek je bilo kvalitetnih hardcore bendova u regiji, Tidal Pull su izdanak te bogate tradicije.

I. Benčik

GLAZBA

Instant family

Instant family je film koji na prvi pogled odaje dojam obiteljske komedije, što i jest, ali ono što ne znate jest da je to i komedija koja će vas dirnuti, nasmijati, iznenaditi, izazvati suze, te ostati u mislima i navesti na promišljanje o glavnoj temi filma – usvajanju djece.

Naime, bračni par Pette i Ellie ne mogu imati djecu, te donose odluku usvojiti i proširiti obitelj s još jednim članom. Sigurni u svoju odluku, Pette i Ellie odlaze na tečaj roditeljstva. Nakon što uspješno prođu tečaj – sve se preokreće. Iako su željeli jedno dijete pod uvjetom da nije tinejdžer – oni usvajaju petnaestogodišnju tinejdžerku Lizzy, koja ima mlađeg brata i sestru. Bez obzira na sve to, Pette i Ellie su uvjereni kako mogu to troje djece učiniti svojom obitelji. No, na putu da to postignu nailaze na mnogobrojne obiteljske prepreke koje, između ostaloga, uključuju i biološku majku usvojene djece. Gledanje ove dirljive komedije i roditelja koji se nesebično daju djeci koja ih ne prihvaćaju vas neće ostaviti ravnodušne.

Film je snimljen po istinitoj priči glavnog redatelja i scenarista **Seana Andersa**, a hrabru ulogu oca i majke tumače poznati nam **Mark Wahlberg** i **Rose Byrne**, dok Lizzy, Juana i Litu tumače **Isabela Merced**, **Gustavo Escobar** i **Julianna Gamiz**.

K. Ivković Ivandekić

FILM

I onda opet, iz početka

U najnovijem romanu **Filipa Grujića** *I onda opet, iz početka* čitatelji upoznaju buran svijet mladog čovjeka na prijelazu iz bezbrižnih dvadesetih u ozbiljniju i obvezujuću stvarnost tridesetih. Grujićev protagonist prolazi kroz borbu i neizvjesnosti generacije uhvaćene između mladalačke slobode i odgovornosti odraslih. Priča se odvija oko tema odnosa, prijateljstva i potrage za svrhom u naizgled nedefiniranom životu. Tek nakon značajnog raskida, bori se s dvosmislenom prirodom modernih veza, strahom od vezanosti u eri obilježenoj stalnim promjenama i neizvjesnošću, u eri mladih koji ne znaju limite ljubavi ali znaju limite iskrenosti. Grujić razumije bit suvremene kulture mladih sirovim emocijama i živopisnim slikama. Njegov narativ ispunjen je skupinom živopisnih likova – razvedenim roditeljima i njihovim novim partnerima, čudnovatim prijateljima i zagonetnim ljubavnim interesima – koji odražavaju složenost modernog života. Ovaj roman je više od priče o odrastanju; to je dirljivo istraživanje tisućljetne tjeskobe i potrage za stabilnošću u svijetu koji se neprestano mijenja. Pripovjedačko umijeće Grujića učvršćuje ga kao vodeći glas suvremene srpske književnosti, označavajući ovaj roman kao definitivno djelo njegove generacije.

A. I. Darabašić

KNJIGA

Foto: Iva Ivković Ivandekić